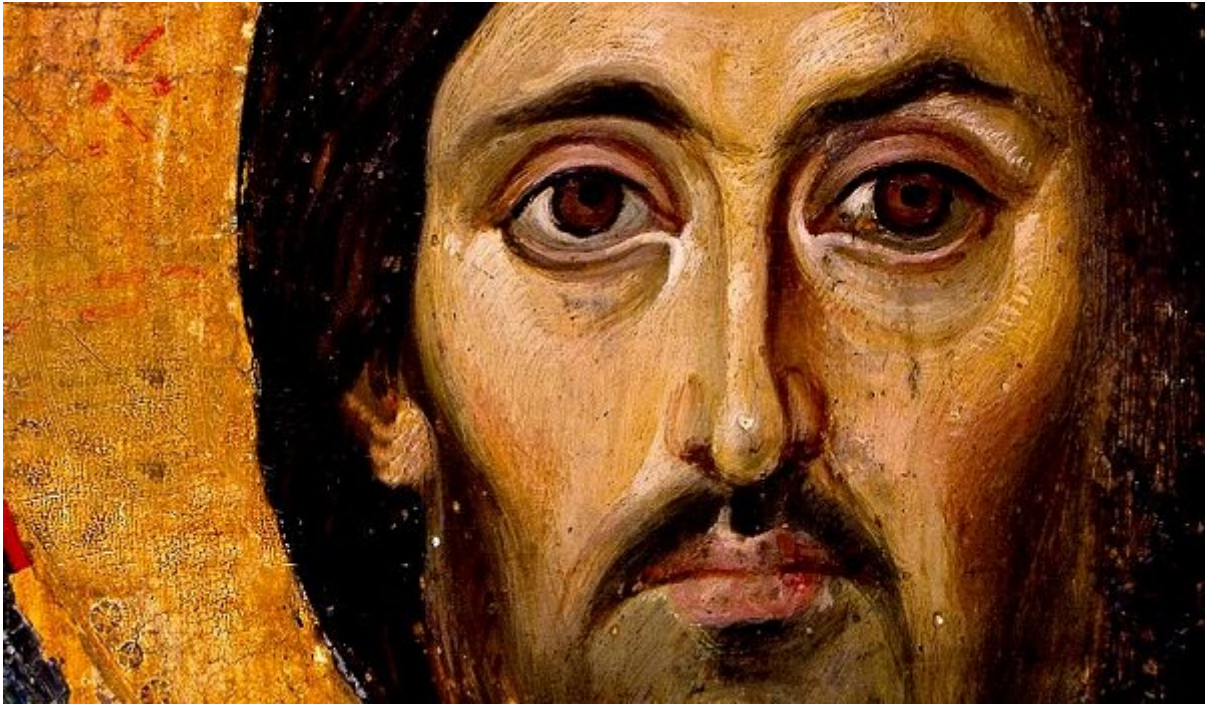


«Χριστός γεννάται την πριν πεσούσαν αναστήσον εικόνα» (Χρήστος Κλάβας, Θεολόγος - Κοινωνιολόγος, Ιεροψάλτης)

/ [Πεμπτουσία](#)



«Αφού ταπείνωσε αταπείνωτα το αταπείνωτο ύψος του με άφραστη και ακατάληπτη συγκατάβαση (γιατί αυτό σημαίνει η κάθοδος) πηγαίνει μαζί με τους δούλους του και ενώ είναι τέλειος Θεός γίνεται τέλειος άνθρωπος και πραγματώνει το πιο καινούριο από όλα τα καινούρια...Τι άλλο πιο μεγάλο υπάρχει από το να γίνει ο Θεός άνθρωπος;» (Ιωάννου Δαμασκηνού. Έκδοσις Ακριβής της Ορθοδόξου Πίστεως) [1].

Με την ενανθρώπηση του Υιού και Λόγου του Θεού, του δευτέρου προσώπου της Αγίας Τριάδος, ξεκινά η αποκατάσταση και λύτρωση του πεπτωκότος ανθρώπου. Το κορυφαίο για την ανθρώπινη ιστορία αυτό γεγονός διχοτομεί το χρόνο σε προ Χριστού και μετά Χριστόν εποχή λειτουργώντας ως σύνορο μεταξύ παλιού και νέου κόσμου. Δικαίως ο θείος Χρυσόστομος θα παρουσιάσει την εορτή των Χριστουγέννων ως μητρόπολη των εορτών[2] ενώ ο Δαμασκηνός Ιωάννης θα απευθύνει το ρητορικό ερώτημα: «Τι άλλο πιο μεγάλο υπάρχει από το να γίνει ο Θεός άνθρωπος;».



Η ενανθρώπηση του δευτέρου προσώπου της Αγίας Τριάδος εντάσσεται στο σχέδιο της θείας οικονομίας, του τρόπου δηλαδή με τον οποίο ο Θεός οικονόμησε τη σωτηρία του ανθρώπου. Η αιτία αυτού του σχεδίου απορρέει από την αστοχία του πρώτου ανθρώπου όπως αυτή πραγματώθηκε μέσω του προπατορικού αμαρτήματος. Το προπατορικό αμάρτημα συνιστά απότοκο εσφαλμένης χρήσης του θείου δώρου της ελευθερίας. Ενώ ο άνθρωπος δημιουργείται με την προοπτική να κινηθεί ελεύθερα προς το Θεό και να θεωθεί αυτός επιλέγει, εγωιστικά, την αυτονόμηση από το Θεό και την αυτοθέωση. Με αυτήν της τη φίλαυτη στροφή η ύπαρξη εκείνη που πλάσθηκε με την προδιάθεση να γνωρίζει και να αγαπά το Θεό εισήγαγε το κακό στον κόσμο.[3] Οι συνέπειες της πτώσης όπως η διάνοιξη των πνευματικών οφθαλμών και η συνακόλουθη συναίσθηση της γυμνότητας, η διασάλευση της σχέσης του ανθρώπου με τον Θεό, τον συνάνθρωπο και την άλογη κτίση[4], η ροπή της ελεύθερης βούλησης προς το κακό και η αποδυνάμωση της αυτοκυριαρχίας του ανθρώπου έχουν ως επιστέγασμα πρώτα τον πνευματικό και ακολούθως τον σωματικό θάνατο. Αμαυρώνεται το κατ' εικόνα και ανατρέπεται κατά τρόπο δραματικό η ικανότητα πραγμάτωσης του καθ' ομοίωσίν.[5] Η αμαύρωσις του κατ' εικόνα προσδιορίζει τον πνευματικό θάνατο. Με σαφήνεια ο ιερός Δαμασκηνός θα παρουσιάσει σε λίγες γραμμές την πνευματική κατάσταση και προοπτική του προπτωτικού ανθρώπου: Ο Θεός, αναφέρει, «...τον δημιούργησε, λοιπόν, ως φύση αναμάρτητη και θέληση αυτεξούσια. Αναμάρτητο τον θεωρώ όχι γιατί δεν επιδέχεται αμαρτία (μόνον το Θείον δεν επιδέχεται αμαρτία) αλλά γιατί δεν έχει στη φύση του την τάση προς την αμαρτία, ενώ φυσικά έχει την προαίρεση...»[6] Στον μεταπτωτικό άνθρωπο παρεισφρύνει η αμαρτία στη φύση του

ως κάτι το ξένο και παρά φύσιν. Η αμαύρωσις του κατ' εικόνα συνεπάγεται το σκοτισμό του νου ο οποίος και χάνει πλέον την ορθή του, κατά φύσιν, κατεύθυνση, την κατεύθυνση προς το Θεό. Ο άνθρωπος, λοιπόν, πεθαίνει πνευματικά καθώς η φύση του μολύνεται από την αμαρτία και ο νους του σκοτίζεται χάνοντας τη σχέση του με το Θεό.[7] Ο σωματικός θάνατος θα ακολουθήσει ως συνέπεια του πνευματικού παράλληλα, όμως, και ως αποκάλυψη της εύνοιας του Θεού για το πλάσμα του. Οι πρωτόπλαστοι ενδύονται τους δερμάτινους χιτώνες σύμβολα της φθοράς και του θανάτου[8] που έκτοτε θα ταυτιστούν με την ανθρώπινη ύπαρξη. Αυτή η εξέλιξη δεν αποτελεί θεία τιμωρία αλλά ευεργεσία εκ μέρους του Θεού ώστε το κακό να μην παραμείνει αθάνατο και αυτή η εξέλιξη κληροδοτήθηκε στο ανθρώπινο γένος όχι ως ενοχή αλλά ως κληρονομικό απόκτημα.[9]

Ο άνθρωπος πορεύεται έκτοτε μόνος και δέσμιος των συνεπειών της επιλογής του. Στην προ Χριστού εποχή η φθορά και ο θάνατος τρομοκρατούν τον άνθρωπο που μάταια αναζητά ελπίδα και αντίδοτα σε ψεύτικους Θεούς και δεισιδαιμονίες. Ακόμη, και στην Παλαιά Διαθήκη η ανθρώπινη απελπισία μπροστά στα δεινά του θανάτου είναι ολοφάνερη στη ζωή δικαίων και προφητών.[10] Η λύτρωση του ανθρώπου, συνεπώς, δεν μπορεί να δοθεί από τον ίδιο τραυματισμένο άνθρωπο παρά μόνον από τον Δημιουργό Θεό διότι «...έπρεπε αυτός που θα λύτρωνε τον άνθρωπο να είναι αναμάρτητος και όχι υπεύθυνος για το θάνατο, που προήλθε από την αμαρτία, επιπλέον έπρεπε η ανθρώπινη φύση να νευρωθεί και να ανακαινιστεί και να διαπαιδαγωγηθεί με έργο και να διδαχθεί οδό αρετής, που απομακρύνει από τη φθορά και οδηγεί τα βήματα προς την αιώνια ζωή.»[11] Αντίστοιχα και ο Άγιος Μάξιμος ο ομολογητής θα κηρύξει ότι «...ο Θεός γίνεται τέλειος άνθρωπος...ώστε προβάλλοντας την σάρκα, να δελεάσει και να ερεθίσει τον απλησίαστο δράκοντα...και έτσι να γίνει γι' αυτόν δηλητήριο, καταστρέφοντάς τον τελείως με τη δύναμη της θεότητας που κλείνει μέσα της...».[12] Το δεύτερο πρόσωπο της Αγίας Τριάδος, όντας και παραμένοντας τέλειος Θεός γίνεται τέλειος άνθρωπος, ο μοναδικός ελεύθερος από το προπατορικό αμάρτημα άνθρωπος,[13] λαμβάνοντας ολόκληρη την ανθρώπινη φύση, πλην της αμαρτίας.[14] Η ανθρώπινη αυτή φύση ενωμένη με τη θεία στη μία Υπόσταση του Θεού Λόγου θεραπεύεται. Η ανθρώπινη φύση του Θεού Λόγου θεώνεται άμεσα κατά την ένωσή της με τη θεία στην κοιλία της Θεοτόκου ώστε ο Χριστός να είναι θεωμένος ήδη από τη γέννησή του.[15]

Η ενσάρκωση του Θεού Λόγου γίνεται θεραπεία για την τραυματισμένη ανθρώπινη φύση. Το κατ' εικόνα αποκαθίσταται και το καθ' ομοίωσιν γίνεται πλέον εφικτό. Ο άνθρωπος, όμως, καλείται και πάλι να επιτύχει σε ότι απέτυχε ο προπάτορας Αδάμ, δηλαδή, στην ορθή χρήση της ελευθερίας του. Ελεύθερα κινούμενος, ως ζωντανό μέλος της εκκλησίας, προσκαλείται να διαβεί το δρόμο που άνοιξε ξανά για αυτόν η ενανθρώπιση του Θεού.

Παραπομπές:

1 Ιωάννου Δαμασκηνού. *Έκδοσις Ακριβής της Ορθοδόξου Πίστεως. Κείμενο-Μετάφραση-Εισαγωγή-Σχόλια Νίκου Ματσούκα*. Εκδόσεις Π. Πουρναρά. Θεσσαλονίκη. 2009. σσ.211.

2 Συμεών Μητροπολίτου Νέας Σμύρνης. *Αφθαρσίας πηγή. Καταβασίες Δεσποτικών και Θεομητορικών εορτών. Κείμενο-Μετάφραση-Σχόλια*. Επιμέλεια έκδοσης: Βασίλης Αργυριάδης. Εκδόσεις Εν πλώ. Β Έκδοση. Αθήνα 2012, σσ. 127.

3 Βλαδίμηρος Λόσκυ. *Ορθόδοξη Θεολογία. Μια Εισαγωγή*. Μπφρ Ιωσήφ Ροηλίδης. Κέντρο Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου. Λευκωσία 2002. σσ. 101-102.

4 Η άλογη κτίση επαναστατεί κατά του αποστάτη ανθρώπου και γίνεται ανυπάκουη σ' αυτόν. Ο Θεός από φιλανθρωπία υπατάσσει στον άνθρωπο εκείνα τα ζώα που είναι αναγκαία για την επιβίωσή του. (Νικόλαος Γ. Ξεξάκης. *Ορθόδοξος Δογματική. Η περί Δημιουργίας Διδασκαλία*. τ. Γ. Εκδ. Έννοια. Αθήνα 2006. σσ. 210-211) Η αποκατάσταση αυτής της σχέσης γίνεται ορατή στην περίπτωση των αγίων. Μέσω της κάθαρσης και του φωτισμού επιτυγχάνεται η επάνοδος του ανθρώπου στο αρχαίο κάλος και η αποκατάσταση της αρμονικής του επαφής και με την άλογη δημιουργία. Περιστατικά από τη ζωή παλαιότερων αλλά και συγχρόνων αγίων μαρτυρούν γλαφυρά αυτή τη μεταβολή.

5 Νικόλαος Γ. Ξεξάκης. *Ορθόδοξος Δογματική οπ.π.* σσ.204-215.

6 Ιωάννου Δαμασκηνού. *Έκδοσις Ακριβής... οπ. π.* σσ. 153.

7 Μητροπολίτου Ναυπάκτου και Αγ. Βλασίου Ιεροθέου. *Εμπειρική Δογματική της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας κατά τις προφορικές παραδόσεις του π. Ιωάννου Ρωμανίδη. Τ. Β Τριαδικός Θεός-Δημιουργία-Πτώση-Ενανθρώπιση-Εκκλησία-Μετά θάνατον ζωή*. Κριτική παρουσίαση. Β Έκδοση. 2011. Ιερά Μονή Γενεθλίου της Θεοτόκου (Πελαγίας) σσ.198-199.

8 Ιωάννου Δαμασκηνού. *Έκδοσις Ακριβής... οπ. π.* σσ.209.

9 Μητροπολίτου Ναυπάκτου και Αγ. Βλασίου Ιεροθέου. *Εμπειρική Δογματική...οπ. π.*

- σσ.199,202. Βλαδίμηρος Λόσκυ. *Ορθόδοξη Θεολογία...*οπ. π. σσ. 105.
- 10 Νικολάου Π. Βασιλειάδη. *Το Μυστήριο του Θανάτου. Έκδοση δεκάτη ενάτη.* Αδελφότης Θεολόγων ο Σωτήρ. Αθήναι 2010. σσ.224-229.
- 11 Ιωάννου Δαμασκηνού. *Έκδοσις Ακριβής...* οπ. π. σσ. 210-211.
- 12 Μαξίμου του ομολογητού. *Κεφάλαια Θεολογικά και Οικονομικά* Ά ΕΠΕ 15 Δ 21-24
- 13 Νικόλαος Γ. Ξεξάκης. *Ορθόδοξος Δογματική...*οπ. π. σσ.224.
- 14 «Όλον με προσλαβών μετά των εμών, ιν'όλω μοι την σωτηρίαν χαρίσηται.» Μαξίμου του ομολογητού. *Κεφάλαια Θεολογικά και Πολεμικά: Τοις κατά Σικελών...*ΕΠΕ 15 Α 171.
- 15 Μητροπολίτου Ναυπάκτου και Αγ. Βλασίου Ιεροθέου. *Εμπειρική Δογματική...*οπ.π. σσ.228-229.